

Augustus (openings)nieuwsbrief

Beste leensters en andere belangstellenden,

Vrouwen op de Olympische Spelen

London lijkt sinds dit weekend even het middelpunt van de (sport)wereld. 2012 wordt het eerste jaar in de Olympische geschiedenis dat alle deelnemende landen ook vertegenwoordigd worden door een of meerdere vrouwen. In de afgelopen maanden hebben Qatar, Brunei en tenslotte Saoedi-Arabië aangekondigd om te stoppen met hun traditie alleen mannen af te vaardigen. De Arabieren hebben iedereen tot het laatste moment in onzekerheid gelaten over hun besluit en een aantal voorwaarden gesteld, wat betreft kleding, toestemming van en vergezeld worden door een verwante en geen contact met mannelijke sporters. De werkelijkheid van de rechten van vrouwen lijkt ook hier misschien mooier dan hij is. De motieven van de betreffende landen om hun beleid te wijzigen hebben andere

achtergronden: het 'in huis kunnen halen' van de organisatie van de Spelen, de dreiging om als land uitgesloten worden van deelname e.d.

Een en ander staat nog ver af van de benadering die *Martha Nussbaum* beschrijft in haar onlangs in Nederlandse vertaling uitgebrachte ***Mogelijkheden scheppen***. In haar studie betoogt ze dat het heersende denken een ontwikkelingsbeleid heeft opgeleverd waarin nauwelijks aandacht is voor elementaire menselijke behoeften als waardigheid en zelfrespect. Martha Nussbaum ontwikkelde samen met o.a. Amartya Sen (Nobelprijswinnaar) een alternatief model waarmee de stand van de menselijke ontwikkeling kan worden bepaald, en toegespitst op vrouwen uitgaan van de eenvoudige vragen: 'wat kan elke vrouw doen en zijn? Welke reële mogelijkheden staan voor haar open? Welke minimale voorwaarden moet een overheid scheppen voor een menswaardige ontwikkeling?' En dan gaat het natuurlijk om veel meer dan mogen meedoen aan de Olympische Spelen

MARTHA NUSSBAUM
**Mogelijkheden
scheppen**
EEN NIEUWE BENADERING
VAN DE MENSELIJKE ONTWIKKELING
AMBO

Over de Olympische geschiedenis: het gebruikelijke verhaal is dat de originele Griekse Olympische Spelen (776 vC tot 393nC) werden opgedragen aan de Olympische goden Zeus en Hera en dat alleen mannen mochten meedoen. Getrouwde vrouwen mochten zelfs niet in het publiek zitten, maagden en prostituees wel. Deze geschiedschrijving gaat uit van de patriarchale Griekse mythen. Maar er zijn ook andere verhalen. Robert Graves schrijft in zijn boek *Griekse Mythen* dat de Olympische Spelen al veel ouder zijn en hun oorsprong hadden in een wedloop waarbij de meisjes streden om het voorrecht de priesteres van de maangodin Hera te worden. En dat aangezien deze gebeurtenis plaats vond in de maand "Parthenois" (= "van de maagd") de wedloop waarschijnlijk jaarlijks werd gehouden. Later, toen de "Heraea Spelen" om de vier jaar werden gehouden, kwam elke keer een college van 16 vrouwen bijeen die een jurk voor Hera weefden en mogelijk om de beurt assistente waren van de hogepriesteres.

Toen Pierre de Coubertin in 1896 de Spelen nieuw leven in blies wilde hij niet dat vrouwen zouden deelnemen. Na veel heftige discussies mochten in 1900 vrouwen meedoen aan zeilen, tennis en golf. Het heeft lang geduurd voordat de meeste sporten ook werden opengesteld voor vrouwen (London 1948: 5). Nederlanders hebben dit jaar het meeste vertrouwen in de vrouwelijke sporters als het gaat om medailles winnen. En dat lijkt voorlopig terecht.

Bij het rond zoeken op internet vond ik een bevestiging van vrouwelijke atleten in de oudheid op de site van het **museum van de vrouw** in Echt (L). Tijdens een interview over de tentoonstelling 'Lang leve lingerie' wordt verteld dat de eerste gevonden beha dateert uit 2500 vC, die gedragen werd door Griekse (en Romeinse) atletes. De tentoonstelling, waarin lingerie zich vanaf 1850 heeft ontwikkeld, duurt tot 31 december.

Bij uitgeverij de Geus is, vertaald uit het Zweeds, een biografie uitgebracht over **Aung San Suu Kyi: strijd voor de vrijheid in Birma**. Vorige maand bezocht Aung San Suu Kyi voor het eerst sinds 24 jaar Europa. In 1991 had zij de Nobelprijs voor de Vrede gewonnen. Zij kon die destijds niet zelf komen ophalen omdat ze onder huisarrest was geplaatst door de Birmese militaire junta. Later durfde ze het land niet uit uit angst dat ze niet meer terug zou mogen keren. Nu ze in april gekozen was in het Myanmarse parlement durfde ze het aan en heeft verschillende landen bezocht. Schrijver *Jesper Bengtsson* schildert "‘een geloof-waardig portret’ van deze moedige unieke vrouw. Hij sprak na haar vrijlating lang en intensief met haar. Wat maakt dat zij zoveel van haar persoonlijk leven heeft opgeofferd voor haar land?"

Ook vertaald, voor het eerst in het Nederlands, is de roman waarmee *Christa Wolf* (Duitsland/DDR 1929) in 1963 doorbrak, **De gedeelde hemel**. Het is de geschiedenis van 2 Oostduitse geliefden begin 60-er jaren. Naarmate de idealistische, maar ook kritische Rita steeds meer betrokken raakt bij de arbeiders in de fabriek, wordt de verbitterde Manfred steeds cynischer en gedesillusioneerd over zijn perspectieven in Oost-Duitsland. Hun relatie begint barsten te vertonen. Christa Wolf, eind vorig jaar overleden, schrijft hier al op karakteristieke wijze over controversiële thema's in die tijd. Haar laatste boek, "Stad der Engelen of The Overcoat van Dr Freud" is vlak voor haar overlijden uitgekomen en heel verschillend ontvangen. Haar eigen geschiedenis met de Stasi, waar ze een aantal jaar voor heeft gewerkt, vormt de basis voor de roman. Een moedige afrekening met haar geschiedenis? Of een ongeloofwaardige zelfanalyse?

Bijzondere onlangs uitgebrachte boeken

- **Het begon met een ster** van *Helga Weiss*, een Tsjechische kunstenares (1929). Ze documenteerde haar leven in concentratiekampen in tekeningen en een dagboek. Een interview met haar in de VPRO – gids nr 24 (juni 2012).
- **Laat de honden waken** van de Canadese *Madelein Thien* (1974). Een aangrijpende, niet sentimentele roman over een Cambodjaanse immigrante die haar man en kind verlaat gekweld schuldgevoel m.b.t. haar verleden waarin haar familie allerlei verschrikkingen niet overleeft en zij wel.
- **Papieren kind** van *Randy Susan Meyers*, een verhaal over 3 vrouwen die een band hebben met en houden van hetzelfde kind, vanuit heel verschillende perspectieven.

Activiteiten in Utrecht en daarbuiten

- In samenwerking met de tot 7 oktober verlengde tentoonstelling **Vrouwen voor het voetlicht** in het Catharijneconvent wordt er stadswandeling aangeboden met bezoek aan het museum, waarbij wordt kennisgemaakt met bijzondere vrouwen uit de Utrechtse geschiedenis. Data: 11 augustus, 15 september en 6 oktober. Zie ook:

www.catharijneconvent.nl

- Zondag 5 augustus vindt de 2e dag van festival **In vervoering** plaats in park Lepelenburg. Het festival heeft de bedoeling muziek, theater, kunst en literatuur naar de mensen te brengen. Aanvankelijk letterlijk met een paardenwagen als podium of om publiek te vervoeren naar verrassingsoptredens op bijzondere locaties. Dit jaar zijn er

diverse muzikale optredens, o.a. van Aafke Romeijn en Laura Arkana. En daarnaast verschillende andere (literaire) acts. Annet Bremen vervoert je per bootje langs de kunstroute en zal eigen poëzie voordragen. Met schrijfster Maaïke Bergstra en regisseuse Karlijn Kistemaker kan je meefietsen op de teksttandem en verhalen vertellen/horen. Desiree van Haaren zal zich vanuit de lucht storten voor een hilarische monoloog 'Cupido'. Jente de Jong zal in haar monoloog 'Tets met liefde' een vrouw laten zien die probeert de controle en zichzelf terug te vinden als haar man haar heeft verlaten. Een handjevol talentvolle jonge schrijvers en dichters, waaronder *Ellen Deckwitz*, *Eva Meijer* en *Sterre van Rossem* zullen je per bakfiets vanuit het centrum vervoeren naar Lepelenburg en tijdens de rit voordragen uit eigen werk. Zie ook www.in-vervoering.nl

- In Heerde (Veluwe) is tot half september bij galerie en beeldentuin de Queeste de expositie 'Vele vrouwen maken een mooie zomer'. Dus als je dat tot nu toe niet is gelukt....

Bibliotheek-nieuws

In september begint het vervolg van de vrouwenleesgroep met oude en nieuwe deelnemers. Met als leidraad 'herinnering en heden' worden 8 actuele, door vrouwen geschreven, romans gelezen die vanuit vrouwelijke perspectief terugblikken op belangrijke gebeurtenissen van de afgelopen eeuw en/of reageren op vragen, problemen of trauma's van onze moderne samenleving. Vragen die besproken zullen worden; hoe gaan we in het heden en in de toekomst om met ons verleden? Wat is voorbij en wat is ervoor in de plaats gekomen? Hoe krijgen de verschillende thema's literair gestalte binnen het verhaal?

Er zijn een **vijftiental nieuw ontvangen boeken**. Dus weer ruim keus om te lezen en/of te recenseren.

Fictie-boeken zijn: *De ochtend valt* van Manon Uphoff, *De lichte dagen* van ZsuZsa Bánk, *Villa Triste* van Lucretia Grindle, *De watermeesters* van Danielle Hermans, *Kauwgomkind* van Doeschka Meijsing, *Vossenblond* van Rascha Peper, *Vinexvrouwen* van Naima El Bezaz, *Liefde heeft geen hersens* van Mensje van Keulen, *Bij de dromers van dromen* van Anne Wesseling, *Met muis* van Frederique Schut, *De inzending* van Amy Waldman, *Al wat ik ben* van Anna Funder, *Nacht over Westwoud* van Wanda Reisel.

Non-fictie boeken: *Anna Boom* van Judith Koelemeijer, *Vrouwelijke filosofen. Een historisch overzicht* van Carolien Ceton, *Ons kamp* van Marja Vuijsje.

Binnenkort publiceren we hier op de site een aantal nieuwe recensies: van 3 recent verschenen boeken en van 3 klassiekers.

De leenbijdrage voor 2012 is vastgesteld op € 25,- (vanaf juli € 15,-). Je kunt hiervoor onbepaald boeken lenen en/of vriendin/vriend van de bibliotheek zijn. Iedereen die boeken leent en/of wil gaan lenen wordt vriendelijk verzocht dit bedrag over te maken op ING banknr 9266995 ten name van Stichting Es Scent o.v.v naam en 'leenbijdrage 2012'. Eenmalig een boek lenen kan ook. De bijdrage hiervoor is € 0,50 per boek.

Deze maand midden in de rustige zomer dus niet op woensdag open, maar naast de aangekondigde openingstijden blijft het altijd mogelijk om op afspraak een bezoek te brengen aan de bibliotheek. U bent van harte welkom.

Marjolein Datema

Utrecht, 30 juli 2012

Mei (openings)nieuwsbrief

Beste leensters en andere belangstellenden,

Het literaire **City2Cities** festival is bijna afgelopen. Dit weekend zijn er nog allerlei activiteiten, ontmoetingen en voordrachten op verschillende plaatsen in de stad, zowel binnen als buiten, voor jong en oud, met bekende en minder bekende schrijvers/sters. De slotmanifestatie is zondag: straat van de literatuur, zo'n 40 schrijvers in huiskamers en musea. zie <http://www.city2cities.nl>. en de vorige brief.

✘ Zelf ben ik, met de Savannah Bay-stand, naar een lezing van *Manon Uphoff* geweest in het Catharijneconvent. Daar is momenteel de tentoonstelling **Vrouwen voor het voetlicht**. Manon vertelde over het verwerken van autobiografische gegevens in literatuur. In een sneltreinvaart wilde ze daar een heleboel over kwijt, en dan m.n. allerlei misvattingen over en verkeerde interpretaties van wat de lezer denkt te weten te komen over de schrijver. Daarentegen: een schrijver werkt altijd met of vanuit haar/zijn eigen biografische verhaal, en schrijven kan gebruikt worden om je met je eigen leven uiteen te zetten. Wat niet wil zeggen dat alles wat op papier terecht komt werkelijkheid is geweest. Met voorbeelden en citaten van zichzelf en anderen werd het een geanimeerde en inhoudelijk leuke lezing.

Manon Uphoff verwerkt in haar eigen verhalen en romans veel gegevens uit haar eigen leven. Haar meest recente boeken zijn daar een voorbeeld van. *Als je me maar blijft schrijven* is een briefwisseling met collega-schrijver Herman Franke (1948-2010) tijdens het laatste jaar van diens leven. Haar vraag was: wat schrijf je aan iemand als je weet dat hij gaat overlijden? In de brieven vind je haar zoektocht naar een antwoord. Brieven die door Franke zeer gewaardeerd worden en omschreven als een warme deken die ze over hem heen legt.

Zo persoonlijk is ook de zoektocht in haar laatste roman **De spelers**, gebaseerd op haar eigen ervaringen na de ontmoeting met haar huidige vriend. Een jonge vrouw, Manja, wordt plotseling hevig verliefd op een (voormalig) Joegoslavische deserteur. Ze reist met hem naar Sarajewo en raakt helemaal verzeild in zijn familie, die nog bezig is de recente oorlog te verwerken. Hoe verhoud je je als jonge Nederlandse vrouw, voor wie die oorlog totaal vreemd is, met zo'n familie en zo'n situatie? Er ontstaat een beeld van het leven daar en het grote contrast met het leven hier, en hoe dat doorwerkt in de onderlinge relaties.

Autobiografie in de schilderkunst: deze maand wordt in de Nederlandse filmtheaters een nieuwe film getoond over de Joods-Duitse **Charlotte Salomon**. In 1981 heeft Frans Weisz, samen met *Judith Herzberg*, een Duits-Nederlandse speelfilm

gemaakt over deze door de nazi's vermoorde kunstenares. Nu heeft hij een mooie documentaire gemaakt, *Leven? Of theater?*. Aanleiding voor de nieuwe film vormde een liefdesbrief met een schokkende bekentenis, die Charlotte destijds geschreven heeft maar die niet eerder is vrij gegeven door haar stiefmoeder. Weisz geeft een beeld van haar korte leven aan de hand van mooi archiefmateriaal, foto's, filmpjes, interviews en toont de rijkdom van haar autobiografische werk. Ze was een introverte, wat schuwe vrouw die altijd aan het tekenen was. Om zichzelf te beschermen tegen een sluimerend verlangen naar de keuze voor de dood, besloot ze haar levensverhaal te schilderen als een soort psychoanalyse en in 2 jaar tijd maakte ze meer dan 1500 tekeningen en gouaches. Die zijn bij elkaar gebracht in een prachtig boek (al in 1980), in de vorm gegoten van een muziektheaterstuk, met dezelfde titel als de film, "*Leven? Of theater?*". Het werk heeft een vaste plek in het Joods historisch museum en is voor een deel deze zomer te zien op de Documenta in Kassel.

Deze maand is van de Amerikaanse *Aimee Bender* (1969) vertaald uitgebracht, *De smaak van droef en zoet*. De roman gaat over een opgroeiend meisje dat op 9-jarige leeftijd ontdekt dat ze tijdens eten niet zozeer de smaak proeft van wat ze eet, maar de emoties van de degene die het eten heeft klaar gemaakt. Onverwacht en ongewild ontdekt ze allerlei geheimen binnen haar familie. Naarmate ze ouder wordt leert ze omgaan met haar gave en ontdekt nog veel meer geheimen. Het is een bijzondere roman die een familie met bijzondere gaven beschrijft, zowel de magie van hun dagelijks leven als hun menselijke kwaliteiten en tekortkomingen, sprankelend beschreven. In onze huidige eetcultuur is het een origineel boek over eten. We zullen een exemplaar bij de uitgeverij, Artemis, aanvragen.

Ook onlangs verschenen is een door *Carolien Ceton* samengesteld historisch overzicht van *Vrouwelijke filosofen*. Werk van 69 vrouwelijke denkers uit 25 eeuwen is bijeengebracht. Omdat ze uitgesloten werden van de officiële onderwijsinstellingen, maakten ze veelal gebruik van andere vormen van filosofie bedrijven zoals briefwisselingen e.d. Dat levert een grote rijkdom aan bronnen op, van de Oudheid tot aan onze eeuw, met een diverse achtergrond - islamitisch, christelijk, Nederlandse logica en Afrikaanse politieke filosofie. Er zijn er meer dan de bekende Hildegard von Bingen of Hannah Arendt. En dan blijkt dat de onderwerpen die vrouwen behandelen nogal eens verschillen van die van mannen.

Een ander samengesteld werk van vergeten vrouwen is **Vrouwenstreken**. *Kathlijne van der Stighelen*, een Belgische hoogleraar kunstwetenschappen (Leuven), schetst een beeld van schilderessen uit de Noordelijke en Zuidelijke Lage Landen. Ze werkten in de periode van 1550 tot heden en slaagden erin om een eigen beeldtaal te ontwikkelen. De gangbare beeldtaal had zich gericht op mannen, degenen die een kunstwerk konden kopen en schilderen een inkomen had. Vrouwen daarentegen richtten zich op andere onderwerpen dan geïdealiseerde vrouwenlichamen in idyllische landschappen. Zo tref je bijzondere zelfportretten en mannenportretten met vrouwelijke trekken. Het onderzoek van Kathlijne van der Stighelen richt zich ook op de achtergrond van schilderende vrouwen, hun thema's, hun vertaling van ervaringen in beelden.

Na alle historie ook een hedendaagse kunstenaar, de Indiase **Shilpa Gupta** (Mumbai 1976). Van haar is momenteel in het Museum voor Moderne Kunst in Arnhem een eerste Nederlandse solotoonstelling. Ze maakt sculpturen, foto's, digitale projecten en installaties, waarin ze de toeschouwer uitdaagt om te reageren. Een karakteristieke uitspraak van haar "Angst moet plaats maken voor dialoog, pas dan zullen hiërarchische structuren en onze kijk op de werkelijkheid veranderd worden" vormt een belangrijke grondslag voor haar werk. In Arnhem staan 8 installaties, o.a. een recente uit 2011, 'There is No Explosive in This' opgebouwd uit allerlei gebruiksvoorwerpen die reizigers bij de douane hebben moeten afstaan, en een videoprojectie "Half Widows" over een groep van 1500 vrouwen die niet weten of hun echtgenoten zijn omgekomen in de Kasjmir vallei tijdens de volksoptocht tussen 1989 en 2000. Op 20 mei zal Shilpa Gupta in het museum een lezing komen geven over haar werk. Een moedige, bijzondere vrouw die intense kunst maakt.

Vorige week hebben we een eerste recensie-exemplaar toegestuurd gekregen door uitgeverij De Geus. Ze hebben *Bruid van de dood* voor ons uitgezocht van Naema Tahir. Het plan is om recensies van recent uitgebrachte boeken op de website te plaatsen en in de nieuwsbrieven. Om allerlei redenen is er van degenen die zich enthousiast als recensent hadden aangeboden (bijna) niemand meer over. Wie vindt het leuk om nieuwe boeken te lezen en er een recensie over te schrijven? Laat het weten aan ondergetekende. Dat geldt overigens ook als je meer zin hebt in al in de bibliotheek aanwezige boeken, klassiekers e.d.

N.a.v. de oproep om informatie over het archief heeft een oud-vrijwilliger laten weten dat het waarschijnlijk bij een van de saneringen en fusies is weggegooid. Heeft iemand toch nog andere informatie, dan houden we ons aanbevolen.

Gezien de beperkte openingstijden ligt de leenperiode voor boeken niet vast. Als je een boek langer dan een maand wilt lenen, wil je dan n.a.v. deze aankondiging een mailtje sturen om dit te laten weten. De brievenbus als retour-medium werkt prima.

De leenbijdrage voor 2012 is vastgesteld op € 25,- (vanaf april € 20,-). Je kunt hiervoor onbeperkt boeken lenen en/of vriendin/vriend van de bibliotheek zijn. Iedereen die boeken leent en/of wil gaan lenen wordt vriendelijk verzocht dit bedrag over te maken op ING banknr 9266995 ten name van Stichting Es Scent o.v.v. naam en 'leenbijdrage 2012'. Eenmalig een boek lenen kan ook. De bijdrage hiervoor is € 1,- per boek.

Op www.vrouwenbibliotheek.nl is meer informatie over de bibliotheek te vinden.

Naast de aangekondigde openingstijden blijft het altijd mogelijk om op afspraak een bezoek te brengen aan de bibliotheek.

U bent van harte welkom.

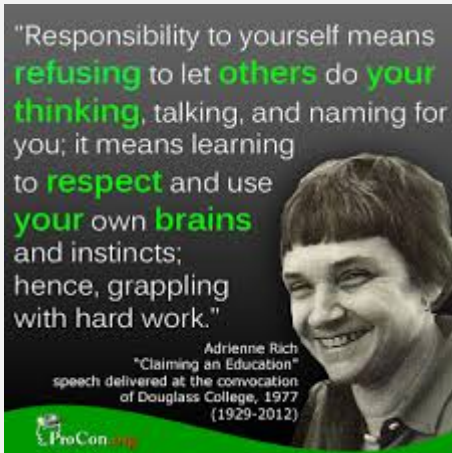
Marjolein Datema

Utrecht, 28 april 2012

April (openings)nieuwsbrief

Beste leensters en andere belangstellenden,

Bijna elke nieuwsbrief kan begonnen worden met een 'in memoriam'. De eerste groep vrouwen die zich een plaats binnen de (literaire) cultuur hebben verworven hebben al een respectabele leeftijd. Afgelopen week overleed de Amerikaanse dichtster en essayiste **Adrienne Rich** op 82-jarige leeftijd aan de complicaties van chronische reumatoïde artritis. Ze is een van de meest gelezen en meest invloedrijke dichtsters in de 2e helft van de 20e eeuw. Ze schreef haar eerste gedichten in de 50-er jaren en was toen een pionier op het gebied van vrouwenrechten. Dat is tot haar dood zo gebleven en ze gaf daar uitdrukking aan in zowel haar gedichten als haar essays. Naast opkomen voor vrouwenrechten en lesbische belangen schreef ze anti-oorlogspoëzie en kwam ze op voor andere groepen in de samenleving die achtergesteld of niet rechtvaardig behandeld werden. Ze betwistte hevig de mythe van 'the American dream'. In 1997 weigerde ze om 'the National Medal of Arts', de hoogste artistieke prijs in Amerika, in ontvangst te nemen. Haar reden: een president (i.c. een regering) kan niet op een betekenisvolle manier een ere-teken aan een kunstenaar uitreiken als mensen op zo'n grote schaal oneervol en schadelijk bejegend worden. Een uitgebreid artikel met veel citaten over haar, is te vinden in de LA Times, waar ze columnist was. De bibliotheek heeft meerdere bundels van haar, zowel in het Amerikaans als vertaald door Maaike Meijer in het Nederlands.

Afgelopen maand is er door vrijwilligers (via *NL doet*) hard gewerkt om alle boeken weer een keer af te stoffen en kleine opknopklusjes te doen. Agnes, Els en Jonna, dank voor jullie inspanningen! Door ziekte geveld is mijn bijdrage gering geweest (en is deze brief ook iets minder uitgebreid), en ben ik dus des te blijer met de verrichte klussen. Ik hoop dat we er een jaarlijkse activiteit van kunnen maken. Er is ook begonnen met (opnieuw) inventariseren van alle oude en nieuwe boeken, zodat ze straks in een nieuw catalogussysteem ondergebracht kunnen worden en via de site toegankelijk gemaakt. En over nieuwe boeken: een andere vrijwilligster heeft een aantal heel recente boeken geschonken aan de bibliotheek, die hoog op het verlanglijstje stonden. Veel dank daarvoor!

Van 21 t/m 29 april vindt voor de 2e keer het internationale literaire festival **City2Cities** plaats. Het festival wil jaarlijks Utrecht verbinden met 2 andere literaire steden. Vorig jaar waren dat Edinburgh en Stockholm (en was heel succesvol), dit jaar worden dat Barcelona en Praag. Het zijn allebei steden die figureren in veel romans en gedichten en er is een bloeiende schrijvers- en uitgeversscene, in contrasterende regio's. Er komen grote schrijvers uit beide steden naar Utrecht, maar ook nieuw talent. Men wil proberen de verschillen en de overeenkomsten met Utrecht te achterhalen. Net als vorig jaar is er een uitgebreid programma met lezingen, optredens, concerten, debatten e.d.

Verskillende vrouwelijke schrijfsters doen mee, o.a.:

- de Catalaanse *Mercedes Abad* zal o.a. de jaarlijkse Belle van Zuylenlezing uitspreken 'writing between revenge en opportunity', over de rol van humor in de literatuur, waarna een gesprek met haar volgt.
- de in Utrecht geboren *Desanne van Brederode*, dochter van een voormalig priester, houdt een lezing over de rol van vrouwen en religie in haar werk.
- *Laia Fábregas* (Barcelona) en *Markéta Pilátová* (Praag), 2 jonge vrouwen (1973), spreken met elkaar over hun werk, hun levens en hun generatie.
- *Kristien Hemmerechts* zal zich in haar lezing afvragen waarom jonge vrouwen in het klooster wilden treden, wat ze daar zochten en/of vonden. Van haar verscheen in 2009 de kritisch ontvangen roman 'Kleine zielen' over de 19e eeuwse heilige Thérèse van Lisieux.
- *Lieke Marsman* is een van de 3 jonge dichtsters, die met behulp van vertalers, elkaars werk vertaalden en dat komen

voordragen tijdens iPoetry live. Ze won met 'wat ik mijzelf graag voorhoudt' de Cees Buddingh'-prijs 2011.

- *Nicole Montagne* houdt een lezing n.a.v. haar komende boek 'Praag 1984', de tijd dat ze zelf in Praag studeerde en verbleef, en hoe ze daarop terug kijkt.

- *Vinyet Panyella*, schrijfster, museumdirecteur en specialiste op het gebied van de Cathalaanse cultuur (1890-1936) zal een lezing geven over het werk en de vriendschap van Federico García Lorca en Salvador Dalí.

- *Hagar Peeters*, de veelgeprezen dichteres, zal in maart een 4-daags bezoek aan Praag brengen en daar via een blog verslag van doen. Van het bezoek zal een mini- documentaire gemaakt worden die zal worden vertoond op de openingsavond.

- *Susan Smit* zal een lezing houden over 'de wijze vrouw', n.a.v. haar boek 'Wijze vrouwen' waarvoor ze veel verschillende vrouwen heeft gesproken waaronder koningin Noor, Isabel Allende, prinses Irene, Majoor Bosshardt, Jane Goodall.

- *Manon Uphoff* zal een lezing houden over het vermengen van autobiografische gegevens in fictie. Hoe maak je je van je eigen herinneringen een verhaal? Hoe hebben vrouwen dat in het verleden aangepakt?

Veel meer (ook praktische) informatie is te vinden op <http://www.city2cities.nl>

Een deel van bovenstaande lezingen zijn georganiseerd in samenwerking met het Catharijneconvent. Het zijn lezingen waarbij vrouwen in de literatuur centraal staan. Ze sluiten aan bij de tentoonstelling 'Vrouwen voor het voetlicht' die tot 24

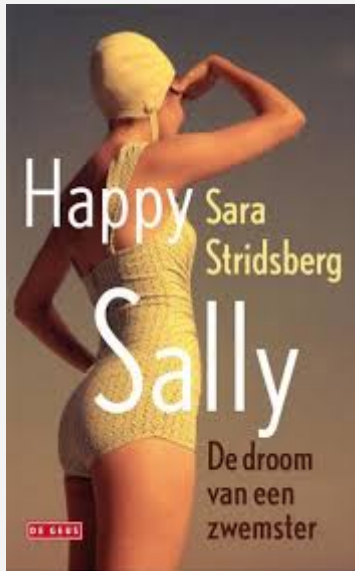
juni in het Catharijneconvent gehouden wordt. De tentoonstelling besteedt uitgebreid aandacht aan de rol van vrouwen in de kerk, en hoe vrouwen zich ingezet hebben voor de kerk. Een van de lezingen zal gaan over de dichteres **Anna Bijns**. Ze was ten tijde van de reformatie lerares op een school in Antwerpen. Nooit zou er in de Nederlandse taal hartstochtelijker zijn geschreven over de liefde dan door Anna Bijns. En nooit heeft iemand zwaarder gescholden op kettlers of venijniger de spot gedreven met huwelijk en gezin.

Herman de Pleij heeft een boek over haar geschreven en hij zal de lezing komen houden. Het toeval wil dat dit boek over (en met werk van) *Anna Bijns* in mei/juni bij de nieuwe leesgroep besproken zal gaan worden. De nieuwe leesgroep gaat beginnen op 17 april.

In Trouw worden met enige regelmaat 2 hedendaagse schrijfsters met elkaar vergeleken. Een paar weken gelden waren dat de Deense schrijfsters **Ida Jessen** en **Helle Helle**. Beide voeren in hun nieuwste roman ernstig ontredde

vrouwenfiguren op. In *De kinderen*, het laatste deel van een trilogie die zich afspeelt in een Deens dorp, is dat Solveig en haar wanhoop als pas gescheiden vrouw. Naast haar worden meerdere door het leven uitgeputte vrouwen opgevoerd, allemaal uitgebreid en geloofwaardig in beeld gebracht. Hoe is de weg om als vrouw uit zo'n levenssituatie te stappen? Helle Helle is een schrijfster van veel minder woorden. Er lijkt niets te gebeuren en er is juist heel veel aan de hand. Een 21-jarige vrouw wil in Kopenhagen gaan studeren, maar daar komt niets van terecht. Na een tijd blijkt zij een soortgelijk leven te leiden als haar tante en naamgenote, beide met de ijdele hoop dat een ander mens de eenzaamheid komt opheffen. Een portret van twee eenzame levens waar geen ontsnapping uit mogelijk is, of lijkt?

Een andere Scandinavische roman die net vertaald is, is **Happy Sally** van Sara Stridsberg. Een ongewoon en aangrijpend romandebuut over twee vrouwen die geobsedeerd zijn om het Kanaal van Calais naar Dover over te zwemmen. Sally Bauer, de eerste Scandinavische zwemster die in 1939 het Kanaal oversteekt staat model voor de ene zwemster, de andere is fictief en probeert de prestatie van Sally te evenaren, maar helaas. In het boek lopen de verschillende tijdslijnen door elkaar. Het is een verhaal over triomf en nederlaag. Twee vrouwen zetten alles op alles om hun doel te bereiken en zijn bereid er veel voor op te geven. Een belangrijke stem is ook voor de kinderen die vertellen over hun afwezige moeder. Sara Stridsberg zet het verlangen naar de moeder tegenover de ambitie van de zwemster met veel tegenstrijdige gevoelens, zonder te oordelen. Ze schreef ook een eigenzinnige biografie-roman over *Valerie Solanas*, een vergeten feministe die vooral bekend is geworden als degene die in 1968 Andy Warhol neerschoot, vanuit haar perspectief.

Oproep: Aletta, het vrouwenarchief in Amsterdam, is al enige tijd op zoek naar het oude archief van de vrouwenbibliotheek. Dit zat niet bij de boeken en andere spullen die eind 2009 verhuisd zijn van het Janskerkhof naar de Gansstraat. Vooralsnog weet ook niemand waar het is gebleven. Wie weet iets van het archief van de Utrechtse vrouwenbibliotheek? Waar zou het kunnen zijn of wat kan er mee zijn gebeurd? Wie informatie heeft, graag mailen naar ondergetekende.

Gezien de beperkte openingstijden ligt de leenperiode voor boeken niet vast. Als je een boek langer dan een maand wilt lenen, wil je dan n.a.v. deze aankondiging een mailtje sturen om dit te laten weten. De brievenbus als retour-medium werkt prima.

De leenbijdrage voor 2012 is vastgesteld op € 25,-. Je kunt hiervoor onbeperkt boeken lenen en/of vriendin/vriend van de bibliotheek zijn. Iedereen die boeken leent en/of wil gaan lenen wordt vriendelijk verzocht dit bedrag over te maken op ing banknr 9266995 ten name van Stichting Es Scent o.v.v naam en 'leenbijdrage 2012'. Eenmalig een boek lenen kan ook. De bijdrage hiervoor is € 1,- per boek.

Op www.vrouwenbibliotheek.nl is meer informatie over de bibliotheek te vinden.

Naast de aangekondigde openingstijden blijft het altijd mogelijk om op afspraak een bezoek te brengen aan de bibliotheek. U bent van harte welkom.

Marjolein Datema

Utrecht, 31 maart 2012